

מאמר

וידבר גו' לאלה תחלק – ה'תשל"ח

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לשי"פ פינחס, מבה"ח מנחם-אב, היתשע"ח

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

חיים שאול בן חנה

יצחק שמואל לייב בן חי' לאה

בקשר עם יום הולדת שלהם – כ"ד תמוז

לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

ולשנת הצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם

ברוב טוב גשמי ורוחני ומתוך שמחה וטוב לבב

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש וצוקללה"ה נבג"ט ז"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה. שלהי חודש סיון, ה'תשע"ח

בשורה טובה למבקשי ה'

הננו שמחים לבשר לעדת החסידים והתמימים
כי לקראת חג הגאולה י"ב-י"ג תמוז יהי ניתן להשיג

תורת מנחם – מועדים

ספר המאמרים

י"ב-י"ג תמוז

הכולל מאמרי דא"ח שנאמרו

בחג הגאולה י"ב-י"ג תמוז וימים הסמוכים אליו

ה'תשי"א – ה'תשמ"ח

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

ובסניפי קה"ת בארה"ק ובארה"ב

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ פינחס, מבה"ח מנחם-אב הבעל"ט, הננו מוציאים לאור
(בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה וידבר גו' לאלה תחלק הארץ שנאמר
בהתוועדות מוצאי ש"ק פ' פינחס, מבה"ח מנחם-אב ה'תשל"ח (לפני ארבעים
שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה – מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכח תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו
נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יט תמוז, ה'תשע"ח,
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5778 • 2018

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

לערנען זאָל זיין מיט התמדה ובהצלחה און דיינע עלטערן שיחיו זאָלן האָבען פון דיר און פון אַלע זייערע קינדער שיחיו אַפּולע אידישן נחת.

בברכת הצלחה.

ני"ב. איך בין געווען צופרידען פון דיין שרייבען אַז דו וועסט אָפהיטען דעם סדר פון יום הולדת און זיכער האָסט דו אויך געזעהן אין דעם קונטרס קובץ מכתבים וועגען דעם גוטען מנהג צו זאָגען תהלים יעדער טאָג נאָכן דאָוונען אין דער פריה און אויך דעם קאָפיטל תהלים מתאים למספר שנותיו, במילא וועסט דו יעצט אָנהויבען זאָגען דעם קאָפיטל י"ט למנצח גוי השמים מספרים גוי. וידוע דרז"ל אויף די דריי פסוקים, תורת ד' תמימה גוי פקודי ד' ישרים גוי יראת ד' גוי, אַז דאָס באַציט זיך אויף די ששה סדרי משנה כללות תורה שבעל פה. און אַז יעדער האַלבער פסוק באַשטייט פון פינף ווערטער וועלכע באַציט זיך אויף תורה שכתב (במדבר רבה פ"ג טו טז).

[תרגום חפשי]

במענה על מכתבך בו כותב הנך אודות יום הולדתך, היום – כ"ח מני"א.

יעזור לך השי"ת אשר לאריכות ימים ושנים טובות תוכל לשגשג בלימוד התורה ביראת שמים, בתורת הנגלה ותורת החסידות, ובקיום המצוות בהידור, והשי"ת יצליחך אשר לימודך יהי מתוך התמדה ובהצלחה, והוריד שיחיו ירוו ממך ומכל ילדיהם שיחיו רוב נחת יהודי.

בברכת הצלחה.

ני"ב. נהייתי ממה שכתבת אשר תשמור את סדר יום ההולדת, ובטח גם ראית בקונטרס "קובץ מכתבים" אודות המנהג הטוב לומר תהלים בכל יום לאחר התפלה בבוקר, וכן הקאפיטל תהלים המתאים למספר שנותיו, ובמילא תתחיל עתה לומר את הקאפיטל י"ט למנצח גוי השמים מספרים גוי. וידוע דרז"ל על ג' פסוקים אלו, "תורת ד' תמימה גוי פקודי ד' ישרים גוי יראת ד' גוי", שהם מכוונים לששה סדרי משנה, כללות תורה שבעל פה, וכל חצי פסוק מורכב מחמש תיבות – כנגד תורה שכתב (במדבר רבה פ"ג טו טז).

תוכן המאמר

מעלת החלוקה של עולם הבא – שהקב"ה מחלק להם בעצמו (ביחד עם ענין הגורל – תעמוד לגורלך לקץ הימין), וכולם בשוה (שלכל אחד יהי' בהר ובשפלה ובעמק, שדה לבן ושדה פרדס), ובאופן שגם שבת לוי שלא קיבל חלק בארץ מפני שהובדל לעבוד את ה' לשרתו כו', וה' חלקו ונחלתו – יתוסף אצלו גם חלק בארץ, ובאופן שלא יבלבל מלעמוד לשרת לפני ה' (כמו יוסף שגם במצרים הי' יוסף הצדיק).

ענין הגורל – לא ידעתי נפשי, למעלה מטו"ד, בחי' היחידה שבנפש, שזוהי העבודה שמצד כח האמונה ומס"נ, בב' הקצוות – מאמונה שקודם התחלת העבודה עד לאמונה שהיא תכלית שלימות העבודה.

וזוהי העבודה דזמן הגלות ועקבתא דמשיחא, שעל ידה זוכים לחלוקה של עוה"ב באופן שהקב"ה מחלק להם בעצמו – גילוי בחי' יחיד (ניצוץ בורא) שלמעלה מיחידה, ובאופן שנמשך בחלק בארץ ישראל הגשמית, מצד מעלת הגשמיות, שבה ועל ידה נעשית העבודה שפועלת העילוי דלעת"ל.

בס"ד. מוצאי ש"פ פינחס, מבה"ח מנחם-אב, ה'תשל"ח

(הנחה בלתי מוגה)

וידבר הוי' אל משה לאמר לאלה תחלק הארץ גו' (ומוסיף פרטים בזה) אך בגורל יחלק את הארץ גו'. ואיתא על זה בגמרא בבא בתרא² (והביאו רש"י בפירושו עה"ת³), לא נתחלקה אלא בכסף [(בכספים⁴), היינו, בשומא, בית כור רע כנגד בית סאה טוב, הכל לפי הדמים] כו' בגורל כו' באורים ותומים כו', הא כיצד, אלעזר מלובש אורים ותומים כו' וקלפי של שבטים וקלפי של תחומין מונחין לפניו והי' מכוין ברוח הקודש ואומר וכו'. וכל זה בנוגע לחלוקת הארץ בימי יהושע, משא"כ בגאולה העתידה לבוא, כהמשך דברי הגמרא: ולא כחלוקה של עולם הזה חלוקה של עולם הבא כו', (שאז) הקב"ה מחלק להם בעצמו, שנאמר (בנבואת יחזקאל⁵) ואלה מחלקותם נאום ה' (הוא עצמו יאמר לכל אחד ליטול חלק פלוני ופלוני⁶). וידוע דיוק רבותינו נשיאינו בזה⁷ (גם בקשר לדברי התוס' בענין זה⁸), שמצינו שגם לעתיד לבוא יהי' ענין הגורל, כפי שנאמר לדניאל⁹ (בנוגע לכל אחד מישראל באחרית הימים) ואתה לך לקץ ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין. וצריך להבין, איך שייך לומר בגורל יחלק, הרי לעת"ל יהי' הקב"ה מחלק בעצמו כנ"ל. אך צריך לומר, שהגם שהקב"ה יחלק בעצמו, מ"מ זהו נקרא ג"כ גורל, וכפי שיתבאר לקמן⁹.

(ב) **ועוד** זאת איתא בגמרא בחילוק שבין החלוקה של עוה"ז לחלוקה של עוה"ב, שבתחלה (כשבאו לארץ) לא נתחלקה אלא לשנים עשר שבטים (שלוה לא הי' לו חלק בארץ), ולעתיד לבוא תחלק לשלשה

-
1) פרשתנו כו, נב"ו.	הגורלות, שעתידיה ארץ ישראל שתחלק בגורל, שנאמר אך בגורל יחלק את הארץ", ובתוד"ה אל: "אע"ג דבחלוקת הארץ היו אורים ותומים". ובאוה"ת וסה"מ תרכ"ו שם (לאחרי השקו"ט בזה): "וי"ל שלכן כוונת התוס' הוא שקאי על חלוקה דעוה"ב שע"י הקב"ה עצמו, שגם זה נק' גורל".
2) קכב, א.	8) יב, יג.
3) פרשתנו שם, נד.	9) כ"ה גם באוה"ת וסה"מ שם: וכמשי"ת ואילך.
4) רשב"ם ב"ב שם.	
5) מת, כט.	
6) אוה"ת ריש פרשתנו (ע' אינט ואילך).	
ע' איסד ואילך). סה"מ תרכ"ו ס"ע קעא ואילך.	
7) ראה סנהדרין מג, ב: (אמר יהושע לעכן) "בבקשה ממך אל תוציא לעז על אי"ה.	

ב

בי"ה, כ"ב תמוז תשי"ב
ברוקלין

האברך ... שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיי"ג תמוז, יום הגאולה והסגולה, אשר נתמלאו לו ביום זה ט"ז שנה,

הנה יהי רצון מהשי"ת שיהי' לאריכות ימים ושנים טובות ויהי' חסיד ירא שמים ולמדן. ומה שכותב שקשה לו להבין בלימוד לעצמו את השיעור בתניא, הנה בטח ימצא מי מחבריו בהישיבה שיבינוהו בזה.

מוסגי"פ ר"ד מה שאמרתי להתלמידים הנוסעים בשליחות המל"ח — מרכז לענייני חנוך — ומהראוי הי' שיעורר את חבריו וגם את עצמו בתוכן דברים אלו ויסבירם אשר כבר באה העת שישתדלו במרץ גדול להרבות מספר התלמידים בישיבת אהלי יוסף יצחק אשר ב... , וזה יוסיף גם כן ברכה והצלחה בענייניהם הם.

בברכת הצלחה בתלמוד תורה ביראת שמים.

ג

בי"ה. כ"ח מני"א תשי"ג
ברוקלין.

האברך ... שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבך אין וועלכען דו שרייבסט וועגען דיין געבורסט טאָג היינט כ"ח מני"א.

השי"ת זאָל דיר העלפען אַז לאריכות ימים ושנים טובות זאָלסט דו קענען שטייגען אין לימוד התורה ביראת שמים אין תורת הנגלה ותורת החסידות און קיום המצות בהידור, און השי"ת זאָל דיר מצליח זיין אַז דיין

ב

ר"ד מה שאמרתי להתלמידים הנוסעים בשליחות המל"ח: נדפס בתו"מ התוועדויות ח"ו (תשי"ב ח"ג) ע' 79 ואילך. וש"נ.

הוספה

א

בי"ה. טו אלול, השי"ת

האברך הנו"נ כו' מו"ה שלום שי

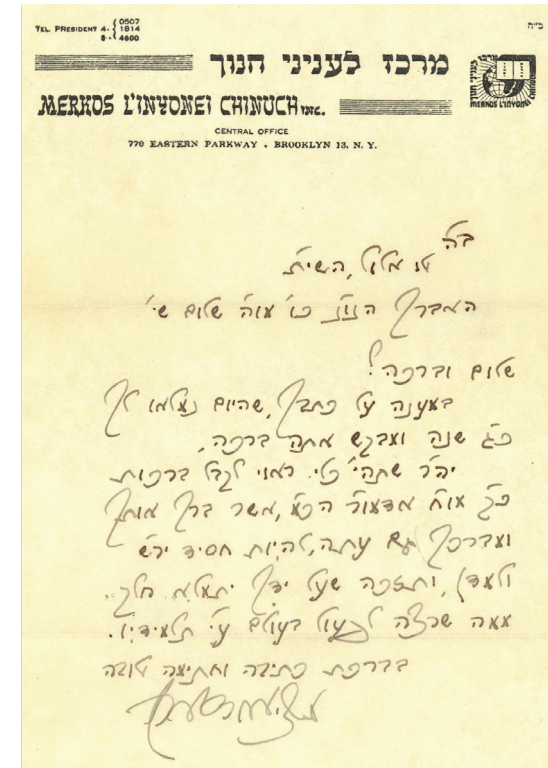
שלום וברכה!

במענה על כתבך, שהיום נמלאו לך כ"ג שנה ומבקש אתה ברכה,

יח"ר שתהיי כלי ראוי לקבל ברכות כ"ק מו"ח אדמו"ר הכ"מ, אשר ברך אותך ומברךך גם עתה, להיות חסיד ירי"ש ולמדן, ותזכה שעל ידך יתמלא חלק ממה שרצה לפעול בעולם ע"י תלמידיו.

בברכת כתיבה וחתימה טובה

מ. שניאורסאהן

א

מצילום האגרת (בכתי"ק). נדפסה בתשורה (בלוי, תשע"ה).

מו"ה שלום: חאסקינד. אגרות נוספות אליו — אג"ק ח"ו אגרת א'תשמג. חכ"ד אגרת ט'קנ.

עשר שבטים. וגם, שהעולם הזה, אדם יש לו שדה לבן אין לו שדה פרדס, שדה פרדס אין לו שדה לבן, לעולם הבא, אין לך כל אחד ואחד שאין לו בהר ובשפלה ובעמק, שנאמר¹⁰ שער ראובן אחד (שוה, דכל מה שיש לזה יש לזה) שער יהודה אחד שער לוי אחד, הקב"ה מחלק להן בעצמו וכו', והיינו, שלעתיד לבוא, כשהקב"ה מחלק להן בעצמו, יהיו כל החלקים (כל שער) שוים, ובאופן שלכל אחד יהי מכל הענינים, בהר ובשפלה ובעמק, שדה לבן ושדה פרדס, וגם שבט לוי יטול חלק בנחלה.

ויש לקשר ענין זה (שכשהקב"ה מחלק להן בעצמו יטול גם שבט לוי חלק בנחלה) ולבאר עפ"י האמור לעיל שהחלוקה דלעת"ל שתהיי ע"י הקב"ה בעצמו קשורה גם עם ענין הגורל. ובהקדים ביאור הענין שלעת"ל יטול גם שבט לוי חלק בנחלה. דהנה, הטעם לכך שבתחלה לא נתחלקה א"י אלא לשנים עשר שבטים, הוא, כמ"ש הרמב"ם בספרו יד החזקה¹¹ שזהו מפני ששבט לוי הובדל לעבוד את ה' לשרתו¹² וכו', לפיכך הובדלו מדרכי העולם וכו', אלא הם חיל השם כו', והוא ברוך הוא זוכה להם שנאמר¹³ אני חלקך ונחלתך נוכפי שממשיך¹⁴, לא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש כו' אשר נדבה רוחו אותו כו' לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבדו כו' יהי ה' חלקו ונחלתו כו']. ואעפ"כ יהי חידוש לעת"ל, שיתוסף אצל שבט לוי חלק בארץ. ולכאורה, איך שייך ענין של הוספה יותר מאשר הענין דאני חלקך ונחלתך. ומזה גופא מובן, שזה שהקב"ה מחלק בעצמו פועל ענין נוסף ועד לענין שבאין ערוך, שנוסף לכך שאני חלקך ונחלתך, ניתוסף גם הענין שנוטלין חלק ונחלה בארץ הקודש הגשמית, ומובן מעצמו שע"ז לא יחסר להם ח"ו בענין דאני חלקך ונחלתך, כיון שהחלק בארץ הגשמית לא יבלבל אותם מהענין דלעמוד לשרת לפני ה', אלא רק יתוסף אצלם שהקב"ה יחלק להם גם חלק בארץ הגשמית.

וע"ד שמצינו בנוגע למעלת יוסף אפילו לגבי האבות¹⁵, דהנה, האבות הי' אופן עבודתם שהן הן המרכבה¹⁶, אבל ביחד עם זה, היו רועי

מקץ ח"ו תתשכ, א ואילך. סה"מ תרל"ג ח"א	(10) יחזקאל שם, לא.
ע' סג ואילך. עזר"ת ע' קג ואילך. תרפ"ח ע'	(11) הל' שמיטה ויובל פי"ג הי"ב.
כג ואילך. ד"ה ומקנה רב תש"כ. תשכ"א	(12) עקב יו"ד, ח.
(סה"מ תש"כ ע' קצו ואילך. תשכ"א ע' רל ואילך).	(13) קרח יח, כ.
	(14) שם הי"ג.
(16) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.	(15) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"א ע' קצב ואילך. תו"ח ויחי קב, ב ואילך. אוה"ת

צאן, כמבואר במפרשים¹⁷ שזהו לפי שמרעה צאן מביא להתבודדות בשדות וביערים [וע"ד שמבאר נשיא דורנו בארוכה בזכרונותיו¹⁸ בנוגע לבעש"ט שהי' מתבודד ביערות], כדי שהענין דהן הן המרכבה יהי' בתכלית השלימות. משא"כ ביוסף נאמר¹⁹ ויבוא הביתה לעשות מלאכתו, ועד שאפילו בארץ מצרים ובין אינם יהודים הי' במעמד ומצב שבלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו²⁰, ואעפ"כ, לא נגע הדבר כלל (עס האָט אינגאַנצן ניט אָנגעצירט) בעובדת היותו יוסף הצדיק (עם כל הפירושים שבזה, ועד לתכלית השלימות דמעלת יוסף, כמבואר בנגלה ובחסידות ועוד יותר בקבלה). ויתירה מזה, שאדרבה, דוקא הענין שיוסף הורד מצרימה²¹ הי' הכנה לכך שיעקב יוכל לבוא למצרים באופן שאנכי אעלך גם עלה²², כיון שבשביל ענין נעלה כזה יש צורך באור גדול ביותר. ובמכ"ש וק"ו ממה שמצינו²³ בנוגע לחנוכת הבית, שכיון שזהו"ע של חינוך והתחלה חדשה, יש צורך בהוספה מיוחדת²⁴ [כמבואר גם בנבואת יחזקאל²⁵ בנוגע לביהמ"ק השלישי, שתהי' תוספת בקרבנות ובכלל הענינים השייכים לקדושת ביהמ"ק], ועאכ"כ בנוגע להכנה לירידה מצרימה ששם צריך להפוך את עניני הגלות כו', שזהו ענין שלא בערך יותר מאשר החינוך שהי' בביהמ"ק הראשון והשני שהיו כבר בארץ ישראל ובנ"י ישבו על אדמתם, משא"כ כשצריך להיות הענין דקהל גדול ישובו הנה²⁶, עי"ז שהקב"ה מלקט²⁷ את כל אחד ואחת מבנ"י ומוציא אותם מן הגלות בארץ פזוריהם, עד גם נדחך הנמצא בקצה השמים²⁸ (כידוע הפירושים בזה²⁹), והיינו, שאפילו האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים יבואו והשתחוו לה' בהר הקודש³⁰ (כמבואר בדרושי יוהכ"פ בארוכה³¹), הרי מובן עד כמה צ"ל תוספת אורות והמשכות והשפעות כו' בתור הכנה וחינוך לענין זה.

17) ראה בחיי ויגש מו, לב. שמות ג, א.
 18) ראה שיחת חה"פ תרצ"ד סעיף כו ואילך (לקו"ד ח"א קלו, ב ואילך). ספר השיחות תש"ג ע' 166 ואילך.
 19) וישב לט, יא.
 20) מקץ מא, מד.
 21) וישב שם, א.
 22) ויגש מו, ד.
 23) תו"א וישב כט, סע"ד ואילך. לקו"ת ברכה צח, סע"ב ואילך.
 24) "דבר נוסף על התמידים .. שבמשכן התנדבו הנשיאים פר בן בקר כו' ולזבח השלמים כו', ובבהמ"ק ויזבח שלמה מאה ועשרים אלף צאן כו" (לקו"ת שם).
 25) מג, כב ואילך.
 26) ירמי' לא, ז.
 27) ראה פרש"י נצבים ל, ג.
 28) נצבים שם, ד.
 29) ראה לקו"ת תצא לו, א. שערי תשובה לאדמו"ר האמצעי ח"א בתחילתו. אוה"ת ויקהל ע' ב'קכב.
 30) ישע"י כז, יג.
 31) עטרת ראש שער יוהכ"פ פ"א. וראה לקו"ת דרושים לר"ה ס, א ואילך. עטרת ראש שער ר"ה פכ"א ואילך.

הגוף הוא הסיבה שמביאה לכך, הרי זה באופן שהנשמה מקבלת ע"י הגוף, ועד"ז גם בנוגע לעתיד לבוא.

ו) **וזהו** לאלה תחלק הארץ, וכפי שממשיך פרטי הדבר, אך בגורל יחלק את הארץ, וכמוסבר בתושבע"פ שלאח"ז נמשך גם באורים ותומים ובכסף, שזוהי החלוקה של עוה"ז שהיתה בפעם הראשונה שנכנסו לארץ, בשבע שכבשו ושבע שחלקו⁷⁸, שע"י נעשית ארץ ישראל נחלת עולם, ובא בגלוי מה שנפעל כבר בכרית בין הבתרים⁷⁹, ברית עולם לכל אחד מישראל ולכל בנ"י עד סוף כל הדורות. וזהו הכח ההכנה והכלי לחלוקה של עוה"ב, באופן שהקב"ה מחלק בעצמו, וכפי שנמשך גם באופן של גורל — לך גו' ותעמוד לגורלך לקץ הימין, עד שאין לך כל אחד ואחד שאין לו בהר ובשפלה ובעמק, שדה לבן ושדה פרדס, כפי שיהי' בקרוב ממש, כשיקויים היעוד כימי צאתך מארץ מצרים וגו'⁸⁰ [שהרי היציאה ממצרים היתה כדי לבוא אל ארץ טובה ורחבה⁸¹, וכמבואר במדרשי רז"ל⁸² שאילו זכו הי' אז מיד תבאמו ותטעמו בהר נחלתך מכוון לשבתך פעלת הוי' מקדש אד' כוננו ידיך⁸³], ובאופן שמיד הן נגאלין⁸⁴, כל אחד מישראל וכל בנ"י, קהל גדול ישובו הנה²⁶, בביאת משיח צדקנו, יבוא ויגאלנו ויוליכנו קוממיות לארצנו, במהרה בימינו ממש.

78) ראה ספרי דברים א, ב.
 79) לך לך טו, יח ואילך.
 80) מיכה ז, טו.
 81) ראה ספרי דברים א, ב.
 82) בשלח טו, יז.
 83) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.
 84) שמות ג, ח.

ענין שבא (שטעלט זיך אויס) באותיות והוראות מפורטות, ועד שנמשך גם בחלוקה באופן של כסף, שזהו כפי שנעשית השומא בנוגע לשוויות בעולם, אם זה בהר בשפלה או בעמק, שדה לבן או שדה פרדס (ככל הפירושים שבדבר⁶⁴).

והענין בזה, דהנה, אע"פ שלעתיד לבוא כתיב⁶⁵ ועמדו זרים ורעו צאנכם, וכמארז"ל⁶² אפשר אדם חורש כו' וזורע כו', אלא מלאכתן נעשית ע"י אחרים, מ"מ, יהי' גם אז הענין דחלק בארץ ישראל הגשמית, וכמבואר בארוכה במאמרי רבותינו נשיאינו⁶⁶ בנוגע למשה רבינו שביקש להכנס לארץ, שנוסף על ראיית העינים בהיותו בעבר הירדן⁶⁷ שפעלה בכמה ענינים⁶⁸, רצה גם להכנס לארץ כדי שיתקיימו המצוות על ידו⁶⁹. אלא שענין זה נדחה לאחר זמן ונאמר לו שיבוא לארץ ישראל בכיאת משיח צדקנו⁷⁰ (שהרי גואל ראשון הוא גואל אחרון⁷¹), ובלשון הידוע⁷² (שאז יהי) אהרן ומשה עמהם, ואז יתקיימו על ידו מצוות גשמיות בארץ ישראל הגשמית. וע"פ המבואר בתניא⁷³ שבכל אחד מישראל יש ניצוץ מנשמת משה רבינו, ועד שענין זה פועל אצלו להיות במעמד ומצב שכל העינים שהוי' אלקיך שואל מעמך⁷⁴ הם מילתא זוטרת⁷⁵, מצד בחי' משה שבנפשו, שפועלת בו באופן שזה נעשה העבודה שלו — הרי מובן העילוי בזה שלכל אחד מישראל יהי' חלק בארץ ישראל הגשמית. וההסברה בזה, שזהו מצד גודל המעלה שיש בגשמיות, ועד שלעת"ל תקבל הנשמה מזונה ע"י הגוף⁷⁶. וע"ד ההסבר הידוע בתניא⁷⁷, שאי אפשר לנפש האלקית לבטא בשפתיים ופה ולשון ושניים (מוצאות הפה, ועד"ז בנוגע לשאר אברי הגוף) הגשמיים כי אם ע"י נפש החיונית הבהמית המלוכשת באברי הגוף ממש, שלכן גם גשמיות הגוף מתברר ונודרך ונתעלה ונתקדש, ואדרבה, כיון שגשמיות

64 ראה אוה"ת שם ע' א"סה. סה"מ הפסוקים להאריז"ל ויחי מט, י. תו"א ר"פ תרכ"ו שם ע' קעח.
 65 ישע"י סא, ה.
 66 ראה אוה"ת ואתחנן ע' צג.
 67 ראה ואתחנן ג, כו. ברכה לד, א ואילך.
 68 ראה לקו"ת ואתחנן ג, סע"ד. אוה"ת שם ע' עח ואילך.
 69 סוטה יד, א.
 70 ראה שמור"ר פ"ב, ד.
 71 ראה שמור"ר שם. זח"א רנג, א. שער
 62 (72) יומא ה, ב. תוד"ה אחד — פסחים קיד, ב.
 63 (73) פרק מב.
 64 (74) עקב י, יב.
 65 (75) ברכות לג, ב. מגילה כה, א.
 66 (76) ראה ד"ה אלה תולדות נח תרל"ז. המשך וככה תרל"ז פצ"א. סה"מ תרח"ץ ע' ריט.
 67 (77) פרק לו (מו, א ואילך).

ומזה מובן גם בנוגע לחלוקת הארץ לעת"ל באופן דשער לוי אחד, שלא יהי' זה בסתירה לכך שאני חלקך ונחלתך, אלא יוכל להיות הענין דאדם חורש כו' וזורע כו'³², וכיחד עם זה יהי' במעמד ומצב דהן הן המרכבה, ואדרבה, באופן נעלה יותר, ע"ד האמור בנוגע ליוסף. ועפ"ז מובן שלעת"ל יהי' גם ענין הגורל, כשם שהענין דאני חלקך ונחלתך (שיהי' גם לעת"ל) קשור עם ענין הגורל, כמובן מדברי הרמב"ם הנ"ל בנוגע לשבט לוי, שבסיומם מביא גם את הפסוק³³ ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי, שזהו ענין הגורל.

ג) וכיון שהכל תלוי במעשינו ועבודתנו בזמן הגלות, שהם פועלים את כל הגילויים דלעת"ל³⁴, כולל גם החלוקה דעולם הבא שתהי' ע"י הקב"ה בעצמו, וכיחד עם זה גם ענין הגורל (ותעמוד לגורלך לקץ הימין), הרי מובן, שבמעשינו ועבודתנו שבסיומם הגלות [שמשלימים את ימי הגלות, ומביאים את הגאולה עד למטה מעשרה טפחים בעיני בשר] צ"ל גם אופן העבודה שנקרא בשם גורל.

והענין בזה, כמבואר במאמרי הצ"צ ואדמו"ר מהר"ש³⁵ והנשיאים שלאח"ז³⁶, שמביאים ממאמר רבינו הזקן³⁷ שישנו חלק הנפש (שהוא ראש וכללות ועצם הנפש) שעליו אומרים איני יודע, לא ידעתי נפשי³⁸, ועד שאפילו רבי יוחנן בן זכאי אמר איני יודע באיזו דרך מוליכים אותי³⁹, והיינו, שאע"פ שהיתה אצלו גודל ההפלאה שלמד ולימד ושימש כו', ועד שלא הלך ד' אמות בלא תורה כו'⁴⁰ (ככל פרטי העינים שנימנו בגמרא, והובאו גם במאמר), אעפ"כ אמר איני יודע כו', שזהו מצד הבחי' בנפש שלמעלה מטעם ודעת, שזוהי בחי' היחידה שבנפש. ובחי' זו נקראת בשם גורל, כמ"ש רבינו הזקן באגה"ק⁴¹ שדוגמתו (של ענין שלמעלה מטו"ד) למטה הוא בחינת הגורל (ומוסיף תיבת) ממש.

32 (32) ברכות לה, ב.
 33 (33) תהלים טז, ה.
 34 (34) תניא רפ"ז.
 35 (35) שבעה ע"ב.
 36 (36) ד"ה אך בגורל תרמ"ו (סה"מ תרמ"ו ע' יד ואילך). ד"ה אשרנו תרצ"ו (סה"מ תרצ"ו ע' 50 ואילך). וראה גם ד"ה אך בגורל תשל"ה (תו"מ סה"מ תמוז סה"מ תמוז ע' צד).
 37 (37) מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שט. נעתק (עם הגהות) באוה"ת וסה"מ תרכ"ו שם. וראה סה"מ תרמ"ו שם ע' טו. תרצ"ו שם ע' 49 הערה 1. וש"נ.
 38 (38) שה"ש ו, יב. לקו"ת חוקת סד, א.
 39 (39) ברכות כה, ב.
 40 (40) ספרי ס"פ ברכה. סוכה כה, א.
 41 (41) סוס"ז.

ובפרטיות יותר יש בזה ב' דרגות, כמרומז גם בהוספת תיבת (גורל) ממש, שיש בה ב' פירושים — ע"ד המבואר⁴² בפירוש חלק אלקה ממעל ממש⁴³, שיש בזה ב' קצוות: אלקה ממש, ולשון ממשות, ועד"ז בנוגע ל"בחנית הגורל ממש", שלכן מביאים על זה⁴⁴ שתי דוגמאות, הא', בתחתית המדרגות, שהו"ע האמונה שקודם התחלת העבודה, שעל זה אומר כל אחד מישראל קודם התפלה: אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ירושתנו, שקאי על ענין האמונה שבכל אחד מישראל שהיא ירושה לנו מאבותינו⁴⁵. ובספירות הו"ע ספירת המלכות שנקראת בשם גורל⁴⁶. והב', בתכלית שלימות העבודה, שהו"ע האמונה בבחי' סוכ"ע, ועד לסוכ"ע האמיתי, שאמונה זו באה לאחרי העבודה וההתבוננות באופן של טעם ודעת בכל הענינים שבבחי' ממכ"ע, שלאח"ז מגיעים לבחי' לא ידעתי נפשי, שזהו הקצה השני (ועד לבחי' שלמעלה מקצוות) שבענין הגורל שלמעלה מטו"ד. ובספירות הו"ע ספירת הבינה (שלמעלה מספירת המלכות), ולמעלה יותר — בחי' הכתר, ועד לפנימיות הכתר⁴⁷.

ועוד ענין בזה, כמבואר במאמרים⁴⁸ בנוגע לב' הענינים שבגורל, שזהו מ"ש⁴⁹ על כן קראו לימים האלה פורים (לשון רבים דוקא, אע"פ שנקרא) על שם הפור, הוא הגורל⁵⁰, שזהו לפי⁵¹ שישנו גם הפור דלעו"ז (שעז"נ⁵⁰ הפיל פור הוא הגורל גו'), וענין זה נתהפך (ועד לזכיות⁵²) באופן שהביא ליהודים אורה ושמחה וששון ויקר⁵³, ועד שנכלל בתיבה אחת עם הפור דקדושה.

ד) וזהו גם ענינה של העבודה הקשורה עם כח האמונה ומס"נ, ובכ' האופנים שבזה, הן מצד אמונה פשוטה ששייכת גם לקל שבקלים⁵⁴ (כמבואר בתניא⁵⁵), והן מצד האמונה כפי שהיא בתכלית

(42) אגרות-קודש אדמו"ר מהור"צ ח"ד ע' תד. ע' תז.
 (43) תניא רפ"ב.
 (44) אוה"ת שם ס"ע א"ס ואילך. שה"מ תרכ"ו ס"ע קעג ואילך.
 (45) תניא רפ"ח.
 (46) ס"ע פח ואילך. ג עיף כד.
 (47) אוה"ת שם ע' א"ס. שה"מ שם (ע' קעג ואילך). וראה שה"מ תרמ"ו שם ע' טז.
 (48) תרצ"ו שם ע' 55.
 (49) א"ס. שה"מ תרכ"ו ע' קעז (וראה שם ס"ע קעג ואילך).
 (50) אסתר ט, כו.
 (51) שה"מ, כד.
 (52) ראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ס"ע פח ואילך.
 (53) ראה יומא פו, ב.
 (54) שם ח, טז.
 (55) ראה גם שה"מ תרמ"ו שם ע' כא.
 (56) תהלים לז, ג. וראה תו"א הוספות קיא, סע"א ואילך. לקו"ת ואתחנן ד, ב ואילך.
 (57) שה"מ תרמ"ח ס"ע קפז ואילך. תרפ"ה ע' רס ואילך. תש"ח ס"ע 119 ואילך.
 (58) שה"מ אידיש ס"ע 7 ואילך. בהעלותך יב, ג.
 (59) שה"מ עטר"ת ע' תסד. תרפ"ט ע' רצט ואילך. וש"נ.
 (60) טור או"ח בתחילתו. רמ"א שם. שו"ע אדה"ז שם (מהדו"ק ס"א ס"ג. מהדו"ת ס"א ס"א). וראה שה"מ תרנ"ז ע' רפ. שה"מ שבהערה 57.
 (61) ראה לקו"ת פ' ראה כה, א. שה"מ תרצ"ו שם. וש"נ.
 (62) שער מב (שער דרושי אבי"ע) פ"א. הובא בלקו"ת שם כו, א.
 (63) ראה לקו"ת בלק ע, סע"א.

השלימות, באופן דרעה אמונה⁵⁶, שהם ב' הענינים שבגורל כפי שהוא בעבודה. וענין זה שייך במיוחד לעבודה שבזמן הגלות, ובפרט בעקבתא דמשיחא, שאז עיקר העבודה היא בכח האמונה ומס"נ, כמובא⁵⁷ הדוגמא לזה מהעקב שברגל שנשמע מיד לפקודת הראש באופן שלא שייך כלל שקו"ט בזה, ולכן נקל יותר לפעול שם המס"נ יותר מאשר בנוגע לראש (ועאכו"כ בנוגע לאברים שבנתיים). ועד שמצד ענין המס"נ שישנו אצל איש פשוט בעקבתא דמשיחא, אומרת תורת אמת על משה רבינו שהי' עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה⁵⁸, כמבואר בחסידות⁵⁹ שענוה זו היתה במיוחד לגבי בני"י שנמצאים בדרא דעקבתא דמשיחא ועוסקים בעניני לימוד התורה וקיום המצוות מבלי להתפעל מהנסיונות, גם לא מהנסיון דאל יבוש מפני המלעיגים⁶⁰, והיינו, שענין זה פעל תוספת עליו אצל משה, שבענוה שלו, שזהו ענינו (והאיש משה עניו מאד), ניתוסף הדגשה יתירה ע"י ההתבוננות בעבודת האנשים הפשוטים בעקבתא דמשיחא.

ה) וְעַיִן שמשלימים את מעשינו ועבודתנו בזמן הגלות בענין הגורל, נעשה הענין דאך בגורל יחלק את הארץ כפי שיהי' בחלוקה

של עוה"ב באופן שהקב"ה מחלק בעצמו. והענין בזה, דהנה, בנוגע לענין הגורל עכשיו שזוהי העבודה שמצד יחידה שבנפש, שנקראת יחידה ע"ש שמקבלת מיחיד⁶¹, כמבואר בע"ח⁶² שזהו ניצוץ נברא שמקבלת מניצוץ בורא, הרי ענינים אלו עכשיו הם באופן של העלם והסתר, והסיבה לכך שענינים אלו יכולים להיות בהעלם והסתר, היא, בגלל שזהו קודם שנפעל ענין הגאולה ע"י מהותו ועצמותו ית' בעצמו, אך ע"י השלמת העבודה פועלים שיומשך מבחי' העצמות (כפי ששייך לומר כן בנוגע לעצמות) באופן שיתגלה בחי' יחיד שלמעלה מיחידה⁶³. ונוסף על החלוקה שהקב"ה מחלק בעצמו, יומשך גם ענין הגורל, שבו יש כבר איזה ענין של גדר והגבלה, ואח"כ נמשך גם באופן של אורים ותומים, שזהו כבר